

๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ในเขตพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี และนายกเทศมนตรีเมืองอุดรธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๕ ที่ ปช ๐๐๓๙(สปก)/ว ๕๖๒๘
ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๕ แจ้งว่า ได้จัดทำข้อเสนอแนะการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ในเขตพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ เพื่อให้ข้อเสนอแนะดังกล่าวเกิดประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเพื่อเป็นแนวทางในการเฝ้าระวังความเสี่ยงต่อการทุจริตในการดำเนินโครงการในลักษณะการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ของหน่วยงานภาครัฐให้ดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้องและคุ้มประโยชน์มากที่สุด ซึ่งที่ประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำปีภาค ๖ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๘ มีมติเห็นชอบ และให้ดำเนินการตามข้อเสนอต่อไป

จังหวัดอุดรธานีพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการพิจารณาโครงการก่อนขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามมาตรฐานของทางราชการ ทั้งนี้ ขอให้อำเภอแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมกำชับการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย โดยคำนึงถึงความโปร่งใส คุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป สำหรับอำเภอขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น
โทร. ๐-๕๕๕๐-๓๐๐๘ ต่อ ๓

(นางสาวนิรชา บัณฑิตยชาติ)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ในเขตพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอแนะ ฯ

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ ได้จัดทำข้อเสนอแนะการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ในเขตพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ เพื่อให้ข้อเสนอแนะดังกล่าวเกิดประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางในการเฝ้าระวังความเสี่ยงต่อการทุจริตในการดำเนินโครงการในลักษณะการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ของหน่วยงานภาครัฐให้ดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้องและคุ้มค่าประโยชน์มากที่สุด ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำภาค ๖ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๘ มีมติเห็นชอบและให้ดำเนินการตามข้อเสนอต่อไป

สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ จึงขอจัดส่งข้อเสนอแนะดังกล่าวมายังท่าน เพื่อเน้นย้ำการพิจารณาถ่วงถ่วงโครงการของคณะกรรมการพิจารณากลับกรองคำขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจระดับจังหวัดให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตามมาตรฐานของทางราชการอย่างเคร่งครัด พร้อมกำชับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดำเนินโครงการให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย โดยคำนึงถึงความโปร่งใส คุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด รายละเอียดปรากฏตามเอกสารตาม QR CODE ท้ายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(Signature)

(นายสุพจน์ ศรีงามเมือง)

รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภาค ๖ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กลุ่มประสานการป้องกันการทุจริต

โทร. ๐ ๕๕๐๐ ๙๗๖๗ ต่อ ๖

โทรสาร ๐ ๕๕๐๐ ๙๙๘๕

ข้อเสนอแนะ ฯ

“ซื้อสัตย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์
ในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ
ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
ในเขตพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖

๑. ที่มาและความสำคัญ

เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ หรือ เสาไฟโซล่าเซลล์ เป็นนวัตกรรมเสาไฟฟ้าที่ถูกนำมาใช้แทนเสาไฟฟ้าธรรมดาที่ต้องอาศัยการผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นจำนวนแพร่หลาย โดยเฉพาะการดำเนินโครงการของหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่มาพร้อมกับระบบสาธารณสุขปโภค ซึ่งแสงสว่างจากไฟฟ้าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างมากในการอำนวยความสะดวกในการใช้พื้นที่นั้น ๆ นอกจากนี้แสงสว่างยังช่วยสร้างความปลอดภัยให้แก่ประชาชนได้ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ราชการ บนท้องถนน พื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม ปัจจุบันหลายพื้นที่ในประเทศไทยก็ยังคงขาดระบบสาธารณสุขปโภคด้านไฟฟ้าส่องสว่างจำนวนมาก โดยเฉพาะพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ห่างไกล เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหานี้ในพื้นที่ที่ไม่สามารถขยายเขตให้บริการไฟฟ้าไปได้ เนื่องจากสามารถติดตั้งได้ทุกที่ที่มีแสงอาทิตย์เข้าถึง เมื่อมีการคิดค้นเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์รูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น จึงมีการเพิ่มเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ให้เป็นสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทยซึ่งได้รับการตรวจสอบโดยหน่วยงานของรัฐ และสินค้าที่ขึ้นบัญชีนวัตกรรมนั้น ได้ถูกกำหนดราคาตามคุณสมบัติของสินค้าแต่ละรูปแบบไว้อย่างชัดเจน และกำหนดตัวผู้รับจ้างไว้เป็นการเฉพาะ อันเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ อีกทั้งในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการให้ทุกหน่วยงานนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดซื้อพัสดุและครุภัณฑ์ของภาครัฐ จึงส่งผลให้หน่วยงานของรัฐมุ่งใช้เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ตามบัญชีนวัตกรรมไทยเป็นหลัก จนนำมาสู่ประเด็นทางสังคมเกี่ยวกับความคุ้มค่าในการเลือกใช้สินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย

ปัญหาเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ตามบัญชีนวัตกรรม เป็นปัญหาที่ถูกกล่าวถึงในสังคมอย่างต่อเนื่อง ด้วยราคาที่สูงกว่าราคาตามท้องตลาดมาก แต่ความคุ้มค่าในการใช้งานกลับไม่สอดคล้องกับราคาระนั้น เช่น เสาไฟไม่ได้ให้ความสว่างเพียงพอ เสาไฟชำรุด โดยเฉพาะช่วงเวลาครบกำหนดระยะประกันและการซ่อมบำรุงเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์นั้นจะต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูงและหน่วยงานผู้จัดซื้อจัดจ้างไม่ได้ตั้งงบประมาณสำหรับการซ่อมบำรุงไว้ จึงทำให้เสาไฟถูกทิ้งร้าง นอกจากจะไม่เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่แล้ว ยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ ในขณะที่เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ที่ถูกติดตั้งเดิมยังคงมีปัญหาแต่กลับมีการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มในหลายหน่วยงาน ด้วยงบประมาณที่มีแหล่งที่มาที่หลากหลาย โดยเฉพาะโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจัดสรรเงินงบประมาณในส่วนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ องค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ ได้รับเงินงบประมาณโดยรวมสูงกว่าสามร้อยล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่ได้นำเงินดังกล่าวไปใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ (เสาไฟโซล่าเซลล์) โดยมีการระบุว่าจะต้องเป็น

บัญชีนวัตกรรมไทย ซึ่งส่งผลให้ราคาเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ต่อต้นมีราคาสูง เช่น ต้นละ ๗๐,๐๐๐ บาท โดยราคาเสาไฟฟ้าเซลล์นั้นจะเป็นไปตามรูปแบบของเสาไฟฟ้าที่กำหนดไว้ในบัญชีนวัตกรรมไทย การใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวจึงเป็นประเด็นความเสี่ยงต่อการทุจริตที่ต้องเฝ้าระวัง เพื่อให้การดำเนินการของหน่วยงานเป็นไปอย่างถูกต้องและคุ้มค่ามากที่สุด

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ สถานการณ์การทุจริต

สถานการณ์การทุจริตในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีค่ากล่าวหาเข้ามายังสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นจำนวน ๑๑,๖๖๒ เรื่อง โดยเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติรับไว้ดำเนินการเอง จำนวน ๓,๓๘๘ เรื่อง (ไม่รวมถึงเรื่องที่ส่งให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติส่งรวมเรื่องซ้ำ เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติไม่รับพิจารณาหรือไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติยุติเรื่อง และกรณีอื่น ๆ) ซึ่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ มีเรื่องกล่าวหาจำนวน ๓๑๑ เรื่อง (๙.๑๘ %) ซึ่งค่ากล่าวหาที่เกิดเหตุในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๑๐๑ เรื่อง โดยหน่วยงานที่ถูกกล่าวหามากที่สุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๑๖ รองลงมาเป็น กระทรวงมหาดไทย ร้อยละ ๑๐.๖๑ กระทรวงศึกษาธิการ ร้อยละ ๗.๐๗ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ ๔.๘๒ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร้อยละ ๓.๒๒ และหน่วยงานอื่น ๆ ร้อยละ ๑๕.๑๒ ในขณะที่ประเภทค่ากล่าวหาที่มีการกล่าวหามากที่สุดคือ การจัดซื้อจัดจ้าง ร้อยละ ๔๑.๑๖ การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ร้อยละ ๑๘.๙๗ การยกยอกหรือเบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ ร้อยละ ๙.๓๒ ออกเอกสารสิทธิที่ดิน ร้อยละ ๙.๓๒ การบริหารงานบุคคล (การบรรจุ/แต่งตั้ง/เลื่อน....) ร้อยละ ๗.๗๒ และประเภทอื่น ๆ ร้อยละ ๑๓.๕๑^๑

จากสถิติเรื่องกล่าวหาที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พบว่าหน่วยงานที่ถูกกล่าวหามากที่สุดคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประเภทค่ากล่าวหาที่มีจำนวนมากมาอย่างต่อเนื่องมักจะเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับงบประมาณจากรัฐ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้กับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญอันจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังป้องกันมิให้เกิดความเสี่ยงในการทุจริต โดยงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ นั้น กระทรวงมหาดไทยได้รับจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวน ๒๙๔,๔๑๒,๗๐๒,๕๐๐ บาท ซึ่งได้จัดสรรให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๗๕,๗๕๗,๘๖๗,๑๐๐ บาท โดยเป็นเงินอุดหนุนในแผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๗๓,๒๗๐,๖๐๓,๙๐๐ บาท อันประกอบไปด้วยเงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน ๑๔๑,๙๓๓,๒๐๕,๕๐๐ บาท และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ๓๑,๘๒๓,๖๕๘,๔๐๐ บาท ซึ่งในเขตพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ ปรากฏว่าได้มีการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง ๙ จังหวัด เพื่อใช้ในรายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนเงินงบประมาณที่สูง และองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีการกำหนดรายการเพื่อใช้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจดังกล่าวในการติดตั้งเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เป็นหลัก โดยเฉพาะเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่เป็นสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย

^๑สำนักบริหารงานกลาง สำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์ทุจริต และสำนักวิจัยและบริการวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. , สถานการณ์การทุจริตประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ๒๕๖๗ <<https://nacc.go.th/categorydetail/๒๐๑๘๐๘๓๑๑๘๖๔๕๙๓/๒๐๒๕๐๔๐๔๑๑๕๑๕๙?>> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๘.

๒.๒ บัญชีนวัตกรรมไทย

บัญชีนวัตกรรมไทย เป็นมาตรการส่งเสริมและผลักดันงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ตามนโยบายของรัฐบาล เป็นการกระตุ้นผู้ประกอบการไทยให้หันมาผลิตผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นนวัตกรรมซึ่งสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงกว่าแบบดั้งเดิม โดยมีสำนักงานงบประมาณเป็นหน่วยตรวจสอบราคากลางของผลิตภัณฑ์และบริการนวัตกรรมและจัดทำประกาศบัญชีนวัตกรรมไทย และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) เป็นหน่วยตรวจสอบคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์และบริการนวัตกรรมที่ขอขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรมไทย อันเป็นการรับรองสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย

การผลักดันให้เกิดการนำบัญชีนวัตกรรมไทยไปใช้ เริ่มชัดเจนขึ้นเมื่อนายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการ ในวันที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้สำนักงานงบประมาณเร่งรัดดำเนินการแจ้งบัญชีนวัตกรรมไทยให้ทุกหน่วยงานทราบและใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างผลิตภัณฑ์และบริการนวัตกรรมให้ตรงกับความต้องการใช้งานของแต่ละหน่วยงานตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยอย่างน้อยให้แต่ละหน่วยงานจัดซื้อจัดจ้างผลิตภัณฑ์และบริการนวัตกรรมในอัตราส่วนร้อยละ ๓๐ ของความต้องการใช้งานทั้งหมดของหน่วยงาน และข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๐ ให้ทุกหน่วยงานเร่งรัดการดำเนินการเพื่อนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับภารกิจของหน่วยงานตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดซื้อพัสดุและครุภัณฑ์ของภาครัฐตามรายการในบัญชีนวัตกรรมไทย ประกอบกับต่อมาได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พ.ศ. ๒๕๖๓ มารองรับการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย โดยในหมวด ๔ พักส่งเสริมนวัตกรรมกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยให้ใช้เงินงบประมาณจัดซื้อจัดจ้างพัสดุไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง (๑) กรณีพัสดุที่จะจัดซื้อจัดจ้างมีผู้ขายหรือผู้ให้บริการเพียงรายเดียว ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงจากผู้ขายหรือผู้ให้บริการโดยตรง และ (๒) กรณีมีผู้ขายหรือผู้ให้บริการตั้งแต่ ๒ ราย ขึ้นไป ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือกโดยแจ้งผู้ขายและผู้ให้บริการทุกรายเข้าร่วมเสนอราคา ซึ่งข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีและกฎกระทรวงที่รองรับการนำสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทยไปใช้นั้น ก็ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐสามารถจัดซื้อจัดจ้างสินค้าดังกล่าวได้โดยง่าย

สินค้าและบริการนวัตกรรมในบัญชีนวัตกรรมไทยนั้น นอกจากมีราคาที่สูงแล้ว การกำหนดระยะเวลาในการขึ้นทะเบียนสินค้าบัญชีนวัตกรรมไทยก็เป็นประเด็นสำคัญเช่นกัน เนื่องจากอาจเกิดปัญหากรณีสินค้าที่มีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้อไปแล้วหมดอายุ เช่น เสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ตามบัญชีนวัตกรรมไทย ฉบับพฤษภาคม ๒๕๖๕ ลำดับที่ ๑๑ รหัส ๐๗๐๑๐๐๑๔ ขึ้นทะเบียนระหว่างเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ - พฤษภาคม ๒๕๗๐ ซึ่งเมื่อพ้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๗๐ จะสามารถจัดซื้อสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมดังกล่าวได้หรือไม่ ประเด็นลักษณะดังกล่าวเคยถูกนำไปหารือต่อคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง กรณีระบบผลิตน้ำประปาขนาดใหญ่ (Water Treatment System) ปีกแหงค์ รหัส ๐๑๐๒๐๐๐๓ ที่หมดระยะเวลาการขึ้นทะเบียนเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๗ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อสินค้าหรือครุภัณฑ์รายการดังกล่าวหมดระยะเวลาการขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรมไทยแล้ว ย่อมไม่ใช่สินค้าที่อยู่ในบัญชีนวัตกรรมไทย ที่สำนักงานงบประมาณได้ขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรมไทย จึงไม่อาจดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พ.ศ. ๒๕๖๓

ประกอบมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๑) (ข) และ (๒) (ข) พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ กล่าวคือ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติ ฯ กำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ให้หน่วยงานของรัฐ เลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่ (๑) (ข) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ใช้วิธีคัดเลือก และ (๒) (ข) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดพัสดุ และวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พ.ศ. ๒๕๖๓ หมวด ๔ พักส่งเสริมนวัตกรรม ข้อ ๑๑ ได้กำหนดนิยามของพัสดุส่งเสริมนวัตกรรมไว้ว่าเป็นสินค้าหรือบริการที่มีรายชื่อตามบัญชีนวัตกรรมไทย ของสำนักงบประมาณ และข้อ ๑๓ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยให้ใช้เงินงบประมาณ จัดซื้อจัดจ้างพัสดุไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง (๑) กรณีพัสดุที่จะจัดซื้อจัดจ้าง มีผู้ขายหรือผู้ให้บริการเพียงรายเดียว ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงจากผู้ขายหรือ ผู้ให้บริการโดยตรง และ (๒) กรณีมีผู้ขายหรือผู้ให้บริการตั้งแต่ ๒ ราย ขึ้นไป ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีคัดเลือก โดยแจ้งผู้ขายและผู้ให้บริการทุกรายเข้าร่วมเสนอราคา แต่ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๕ และ ๕๖ ที่กำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุดอกเป็น ๓ วิธี คือ

(๑) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป เป็นการที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการทั่วไป ที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ

(๒) วิธีคัดเลือก เป็นการที่หน่วยงานของรัฐจะเชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติ ตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๓ ราย ให้เข้ายื่นข้อเสนอ และ

(๓) วิธีเฉพาะเจาะจง เป็นการที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตาม เงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอหรือเข้ามาเจรจาต่อรองราคา

ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐจะต้องเลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่เมื่อหน่วยงานของรัฐ พิจารณาถึงเหตุผลในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้วเข้าเงื่อนไขของวิธีคัดเลือกหรือวิธีเฉพาะเจาะจง ก็ให้เลือกใช้วิธีนั้นได้ ตามนัยมาตรา ๕๖ วรรค (๑) หรือ (๒) ซึ่งเป็นดุลพินิจของหน่วยงานของรัฐ แต่ต้องดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วย (หนังสือคณะกรรมการ- วินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๓/๔๖๔๖ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘)

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ก็ให้ความสำคัญต่อปัญหาบัญชีนวัตกรรมไทย ที่ถูกนำมาใช้ใน โครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ โดยได้มีมาตรการป้องกันการทุจริตในการดำเนินนโยบายการจัดซื้อจัดจ้าง ผลิตภัณฑ์และบริการนวัตกรรมในบัญชีนวัตกรรมไทยต่อคณะรัฐมนตรี ในปัญหานวัตกรรมไทยไม่มี ความชัดเจน กล่าวคือ ความชัดเจนในหลักเกณฑ์การจำแนกระดับของนวัตกรรมไทยเนื่องจาก มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ, ปัญหาผลิตภัณฑ์และบริการนวัตกรรมไทยไม่ได้รับความเชื่อมั่นจากภาครัฐ, ปัญหา คุณสมบัติของผู้ขายผลิตภัณฑ์และบริการนวัตกรรมไทยไม่สอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้เสนอราคากับ หน่วยงานของรัฐ, ปัญหาผู้ประกอบการไม่แสดงข้อมูลโครงสร้างราคาต้นทุนของผลิตภัณฑ์และบริการ นวัตกรรมไทย, ปัญหาระบบสืบค้นบัญชีนวัตกรรมไทยมีการกำหนดชื่อและรหัสสินค้าและบริการในระบบ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ, ปัญหาภาครัฐขาดการติดตามและประเมินผลการจัดซื้อผลิตภัณฑ์และบริการ นวัตกรรมในบัญชีนวัตกรรมไทยที่มีประสิทธิภาพ, ปัญหาภาครัฐขาดการซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงาน, ปัญหาการแข่งขันไม่เป็นไปตามกลไกการตลาดอย่างเป็นธรรมและความเสี่ยงในการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขาย รายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ กล่าวคือ การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อผลิตภัณฑ์และบริการนวัตกรรม

เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ตามบัญชีนวัตกรรมไทยนั้น มีหลายรูปแบบแตกต่างกันไป ตามคุณสมบัติและราคาของสินค้านั้น ๆ เช่น ชุดเสาไฟถนนปรับความสูงได้ด้วยเฟืองสะพานพร้อมโคมไฟถนน แอลอีดีพลังงานแสงอาทิตย์ ขนาด ๔๕ วัตต์ ราคา ๗๐,๐๐๐ บาท (รหัส ๐๗๐๒๐๐๒๒ ฉบับเพิ่มเติม เดือนตุลาคม ๒๕๖๗), ชุดเสาไฟถนนโคมไฟแอลอีดีพลังงานแสงอาทิตย์แบบกล่องบรรจุแบตเตอรี่ป้องกัน การโจรกรรมพร้อมเลนส์แบบควบคุมทิศทางและความสว่าง ขนาด ๔๕ วัตต์ ราคา ๖๕,๐๐๐ บาท ขนาด ๖๐ วัตต์ ราคา ๗๓,๐๐๐ บาท ขนาด ๙๐ วัตต์ ราคา ๘๓,๐๐๐ บาท (รหัส ๐๗๐๒๐๐๒๙ ฉบับเพิ่มเติม เดือนมิถุนายน ๒๕๖๖), ชุดเสาไฟถนนโคมไฟแอลอีดีพลังงานแสงอาทิตย์แบบประกอบในชุดเดียวกัน ขนาด ๖๐ วัตต์ ราคา ๖๔,๐๐๐ บาท (รหัส ๐๗๐๒๐๐๓๗ ฉบับเพิ่มเติม เดือนเมษายน ๒๕๖๗) เป็นต้น การเลือกรูปแบบของเสาไฟ จึงต้องคำนึงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่จะติดตั้งเป็นหลักเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

ปัญหาของเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ตามบัญชีนวัตกรรมไทยนั้น ถูกกล่าวถึงในสังคม อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเด็นเรื่องราคา เนื่องจากเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์เป็นสินค้านวัตกรรมที่มีราคาสูง เมื่อเปรียบเทียบกับราคาตามท้องตลาดทั่วไป เช่น ชุดโคมไฟฟ้าแสงสว่างพลังงานแสงอาทิตย์ แบบประกอบ ในชุดเดียวกัน ขนาด ๓๐ วัตต์ เสาสูง ๖ เมตร เสากิ่งเดียว สินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย ฉบับเดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ลำดับที่ ๑๑ รหัส ๐๗๐๑๐๐๑๔ ราคาชุดละ ๗๐,๐๐๐ บาท ประเด็นคุณสมบัติของ นวัตกรรมที่ไม่ได้สอดคล้องกับราคา เช่น ให้ความสว่างเพียง ๓๐ วัตต์ ประเด็นจำนวนผู้จำหน่ายน้อยราย อันมีลักษณะผูกขาด แม้จะมีการกำหนดผู้แทนจำหน่ายไว้ด้วย แต่ผู้แทนจำหน่ายส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ ที่หน่วยงานภาครัฐจะสามารถจัดหาได้ เช่น สินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย ฉบับเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ ลำดับที่ ๑๑ รหัส ๐๗๐๑๐๐๑๔ ที่มีบริษัทผู้จำหน่ายมีเพียงบริษัทเดียว และมีผู้แทนจำหน่ายเพียงสองบริษัท และประเด็นการกำหนดระยะเวลาการขึ้นทะเบียนสินค้าบัญชีนวัตกรรมไทย ที่กำหนดไว้ไม่เกิน ๘ ปี ในขณะที่ เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อาจทำให้สินค้าที่เลือกนั้นไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีในขณะนั้น อันทำให้ประชาชนผู้ใช้ประโยชน์ขาดโอกาสในการได้ใช้สินค้าที่อาจให้ความสว่างมากกว่า ในขณะเดียวกัน การกำหนดวันหมดอายุของการขึ้นทะเบียน ก็เกิดประเด็นว่าสินค้านี้จะยังคงมีการผลิตอยู่หรือไม่ ทั้งนี้ รวมถึงวัสดุอุปกรณ์อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของสินค้านั้นด้วย เพราะหากสินค้าที่ติดตั้งไปแล้ว มีความจำเป็นต้องซ่อมแซมด้วยอุปกรณ์ดังกล่าวจะเกิดปัญหาหรือไม่

๒.๔ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๒.๔.๑ แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว เป็นสถานที่ที่ผู้คนให้ความสนใจและเดินทางเข้าไปสัมผัสเพื่อรับประสบการณ์ ตามที่คาดหวัง ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวอาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น น้ำตก และสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมไปถึง สถานที่ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีและสังคม และสถานที่ด้านบันเทิง อันเป็นการใช้ประโยชน์จาก ธรรมชาติ ภูมิทัศน์ โบราณสถาน สถานที่ สิ่งของมีค่าหรือหายาก ในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔ ก็ได้ให้นิยามของคำว่า แหล่งท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว ทางโบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มีการจัดสร้างขึ้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่จะสร้างรายได้และเศรษฐกิจ ในพื้นที่ได้นั้น จำต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและความยั่งยืน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับประเทศไทยมีกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงการจัดทำมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภทที่กรมการท่องเที่ยวได้กำหนดมาตรฐานไว้ เช่น

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (น้ำพุร้อนธรรมชาติ) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น^๓

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยว ซึ่งปัจจัยสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านกายภาพ และการบริการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์ประกอบทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวในการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เช่น ระบบสาธารณูปโภค ไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้าส่องสว่าง น้ำสะอาด จุดบริการนักท่องเที่ยว ย่อมเป็นปัจจัยเสริมให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจตัดสินใจมาเที่ยว ซึ่งองค์ประกอบทางกายภาพมีระยะเวลาการใช้งานและเสื่อมสภาพไปเช่นกัน การดูแลรักษาและปรับปรุงย่อมมีค่าใช้จ่ายเสมอ^๔

๒.๔.๒ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลโดยการจัดทำแผนบำรุงรักษาปรับสภาพแวดล้อม ปรับปรุงซ่อมแซมและพัฒนาภูมิทัศน์ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ อันเป็นภารกิจที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศชาติได้ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน, แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทเรื่อง สร้างความสามารถในการแข่งขัน, มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐ เรื่อง รับทราบแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓ (CBT Thailand) และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายเรื่อง การส่งเสริมที่มีคุณค่าและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นโยบายของกระทรวงมหาดไทยในการสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตของชุมชนด้วยการสนับสนุนให้ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของกระทรวงมหาดไทย ประกอบกับอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๒) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๓^๕

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง ๙ จังหวัด ในพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นจำนวนทั้งหมด ๓,๐๑๒,๙๔๐,๗๐๐ บาท ซึ่งในรายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นจำนวน ๓๒๐,๗๘๓,๒๐๐ บาท โดยส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้เพื่อ

^๓กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, การกำหนดรหัสมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย <<https://www.dot.go.th/storage/%E๐%B๘%๘๑%An%๕T๐yXxlBqZNx๗PifAmsEf๕BDwSir๔๔Ty๔H๕VFL๐.pdf>> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘.
^๔กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, คู่มือการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : สิ่งอำนวยความสะดวกและองค์ประกอบกายภาพ ๒๕๕๖ <<https://www.dot.go.th/ebooks/ebooks-view/๕๔๕>> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘.
^๕กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำค่าของงบประมาณเงินอุดหนุน กรณี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยรับงบประมาณ ๒๕๖๒ <<https://drive.google.com/file/d/๑๖๘๑xjPOb๔kbONFKTDe๑uukf๖bMN-๖Ew๖/view>> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘.

จัดซื้อจัดจ้างเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวนถึง ๔,๘๕๗ ชุด และเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่จะจัดซื้อจัดจ้างนั้นส่วนใหญ่มีการระบุใช้สินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย รายละเอียดตามบัญชีดังนี้

ที่	จังหวัด	เงินที่ได้รับ (บาท)	เงินอุดหนุน เฉพาะกิจ (บาท)	เงินสมทบ ของ อปท (บาท)	การดำเนินการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว		หมายเหตุ
					จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน ชุดเสาไฟ ฯ	
1	กำแพงเพชร	296,251,600	296,251,600	0	59,240,000	899	
2	ตาก	213,314,700	213,314,700	0	39,342,600	606	
3	นครสวรรค์	576,912,800	576,912,800	0	29,846,600	431	
4	พิจิตร	432,811,900	431,111,900	1,700,000	8,604,800	397	
5	พิษณุโลก	250,558,700	250,558,700	0	9,966,600	147	
6	เพชรบูรณ์	354,534,700	354,534,700	0	32,623,900	309	ก่อสร้างถนน 2 แห่ง
7	สุโขทัย	271,288,700	271,288,700	0	41,338,700	601	
8	อุตรดิตถ์	290,650,200	290,650,200	0	65,600,000	1,021	
9	อุทัยธานี	326,617,400	325,617,400	1,000,000	34,220,000	446	ก่อสร้าง/ ปรับปรุง 1 แห่ง
รวม		3,012,940,700	3,010,240,700	2,700,000	320,783,200	4,857	

หมายเหตุ : ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๒.๔.๓ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เป็นเงินอุดหนุนที่เป็นเงินงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของเงินอุดหนุนแต่ละประเภท และตามรายละเอียดที่สำนักงบประมาณกำหนด หรือเป็นรายการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น และหรือแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งรายการที่มีผลกระทบต่อประชาชนจะต้องผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เช่น การทำประชาคมหมู่บ้าน โดยการเสนอของงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยนั้น ให้ตั้งงบประมาณสำหรับรายการที่เคยได้รับจัดสรรตามเป้าหมายและความจำเป็นในการใช้จ่ายเงิน และยื่นคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรวบรวมคำขอของงบประมาณเสนอผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อยื่นต่อผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ จากนั้นสำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความเหมาะสมและความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินต่อไป^๖

^๖คู่มือการจัดทำคำขอของงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น < <https://www.tungtong.go.th/fileupload/๓๒๒๐๘๔๘๐๒๒.pdf> > สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘.

ของประชาชนในพื้นที่หรือผู้รับบริการ รวมทั้งให้มีการกระจายงบประมาณอย่างเป็นธรรม คุ่มค่า ไม่ซ้ำซ้อน และเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชน ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งเตรียมความพร้อมในการ จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทราบรายการเงินอุดหนุนที่องค์กรปกครอง- ส่วนท้องถิ่นสามารถเสนอคำขอตั้งงบประมาณ อีกทั้งในการขอรับสนับสนุนงบประมาณของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ให้ จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองระดับจังหวัด และแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองงบประมาณ รายจ่ายประจำปี เพื่อพิจารณาโครงการที่ผ่านการพิจารณาในระดับจังหวัดแล้ว สำหรับด้านการนำเงินอุดหนุน ไปจัดทำข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ และการบริหารจัดการงบประมาณเงินอุดหนุน กระทรวงมหาดไทยได้ออก ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๒ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแนวทางในการจัดทำ งบประมาณและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไข เพิ่มเติม ข้อ ๑๑๗ กำหนดให้ ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจอนุญาตให้ประชาชนเข้าฟังการประชุมและ การปรึกษาของสภาท้องถิ่นได้ และข้อเสนอในด้านติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ เงินอุดหนุน กระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นก็ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยเช่นกัน (หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๘/๑๒๒๙๘ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖)

๒.๔.๔ การจัดสรรงบประมาณโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่จะได้รับการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจนั้น ต้องเป็น โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาหรือ จากส่วนราชการอื่น หรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ซึ่งมีความชำรุดเสียหายจนไม่สามารถใช้งานได้หรือชำรุดบางส่วน และมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา และปรับปรุงให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนั้น เป็นไปเพื่อการพัฒนา พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ลานจอดรถ ป้ายบอกทาง ถนนเชื่อมโยงภายในแหล่งท่องเที่ยว ระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็น สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น กล้องโทรทัศน์วงจรปิด ป้ายเตือน เป็นต้น และด้านการปรับปรุงภูมิทัศน์และจัดระเบียบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว^๔

แหล่งท่องเที่ยวที่จะได้รับการพิจารณาสันับสนุนงบประมาณนั้น ต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ไม่อยู่ในพื้นที่ของเอกชน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง กล่าวคือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีความโดดเด่นและ ทรงคุณค่าทางธรรมชาติ วัฒนธรรม หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย พัฒนาเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยง กล่าวคือ เน้นการสร้างเรื่องราว เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือมรดก การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวทางน้ำ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมุ่งเน้นพื้นที่เมืองท่องเที่ยวรองเป็นหลัก สำหรับเมืองหลักให้เน้น บริเวณชานเมืองหรือเมืองที่อยู่รอบ ๆ สนามบินหลัก และแหล่งท่องเที่ยวเดิมนั้นมีความชำรุดทรุดโทรม

^๔กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (เชิงอรรถ ๔).

ประกอบกับหน่วยงานที่จะขอรับเงินสนับสนุนต้องมีความพร้อมในการบริหารจัดการให้เกิดความยั่งยืน มีแผนงานและแผนการบริหารจัดการที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ กลุ่มจังหวัด หรือจังหวัด สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและคุ่มค่าต่อการลงทุน อีกทั้ง ต้องมีการศึกษาผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และต้องเป็นความต้องการของชุมชน^๙

นอกจากนี้ การขอรับการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าว หากมีวงเงินต่อหน่วยเกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพิจารณาเตรียมเงินงบประมาณสมทบ ร้อยละ ๑๐ ของงบประมาณทั้งโครงการ ขณะเดียวกันการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ต้องแต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถด้านวิศวกรรม (ผู้มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม) เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบรายละเอียดโครงการ แบบแปลน วงเงินงบประมาณของโครงการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของทางราชการ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของทางราชการเป็นสำคัญ ประกอบกับเอกสารหรือข้อมูลที่สำคัญในการเสนอของบประมาณ เช่น ภาพถ่ายสถานที่ดำเนินโครงการ แบบแปลนโครงการ ผังบริเวณสถานที่ดำเนินโครงการ เป็นต้น^{๑๐}

การพิจารณาจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเฉพาะกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับงบประมาณผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นนั้น จะต้องผ่านการพิจารณาคำของบประมาณในระดับจังหวัดก่อน โดยจังหวัดต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรอง ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตามความเหมาะสม และผู้มีความรู้ความสามารถด้านวิศวกรรม เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบรายละเอียดคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเมินการราคา แบบแปลน ผังบริเวณ ภาพถ่าย วงเงินงบประมาณ ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของทางราชการ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของทางราชการเป็นสำคัญ พร้อมพิจารณาให้ความเห็นชอบขอรับการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าวเพื่อส่งไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นต่อไป ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๘/ว ๔๙๔๓ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

๒.๕ การลงพื้นที่ติดตามการดำเนินโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖

สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ ได้ดำเนินโครงการปิกนิกพื้นที่เสี่ยงต่อการทุจริต กิจกรรมปิกนิกพื้นที่เสี่ยงต่อการทุจริต (สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖) กิจกรรมลงพื้นที่ติดตามการแก้ไขปัญหาเพื่อลดความเสี่ยงต่อการทุจริต ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ ที่ได้รับได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ในรายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวซึ่งได้นำเงินงบประมาณไปใช้ในการติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ และเทศบาลตำบลบางแห่งที่ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์เช่นกัน โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

๒.๕.๑ การขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ

(๑) การสำรวจพื้นที่

การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลได้ดำเนินการยื่นขอรับการสนับสนุนงบประมาณผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยรายละเอียดสำคัญ

^๙เพ็งอ้าง.

^{๑๐}เพ็งอ้าง.

ในคำขอรับการสนับสนุน จะต้องระบุแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการพัฒนา และระบุพิกัดที่ตั้งอย่างชัดเจน พร้อมปริมาณงานที่จะดำเนินการ ฉะนั้น ก่อนเริ่มดำเนินการองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการสำรวจพื้นที่เพื่อประเมินความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ประกอบกับโครงการที่ดำเนินการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวด้วยการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ จำต้องมีการสำรวจพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการติดตั้ง เช่น พื้นที่ที่ไม่มีสิ่งบดบังแสงแดด ระยะทางที่มีผลต่อ ปริมาณงาน เป็นต้น แต่ข้อเท็จจริงจากการลงพื้นที่ปรากฏว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสำรวจพื้นที่เท่าที่ควร และไม่ได้มีการคัดเลือกพื้นที่ด้วยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยตรง พื้นที่ที่ถูกเลือกจึงไม่มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมและไม่มีลักษณะที่จะมีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ขึ้นใหม่ได้ ประกอบกับการกำหนดให้ยื่นคำขอรับสนับสนุนเงินงบประมาณที่สั้น ทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สามารถดำเนินการสำรวจพื้นที่ได้ทัน แม้ว่ากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะได้แจ้งแนวทางในการขอรับ สนับสนุนงบประมาณให้ทราบล่วงหน้า แต่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมักจะระอจนกว่าจะมีความแน่นอนว่า จะได้รับเงินงบประมาณในการดำเนินโครงการนั้น

(๒) การสำรวจความต้องการของประชาชน

การสำรวจความต้องการของประชาชน เป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการดำเนินโครงการใด ๆ ในพื้นที่ที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยจะต้องให้ประชาชน ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบก่อนเสมอ แต่ข้อเท็จจริงจากการลงพื้นที่ปรากฏว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะอาศัยการทำประชาคมในขณะจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะมีแผนงาน ในการติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ โดยไม่ได้มีการจัดทำประชาคมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในพื้นที่สำหรับโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ ประกอบกับดำเนินการเพียงแจ้งในที่ประชุม หมู่บ้านให้ประชาชนทราบเบื้องต้นว่าจะดำเนินโครงการติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ โดยไม่ได้อธิบาย วัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง เป็นเหตุให้ประชาชนในบางพื้นที่ไม่ทราบว่าโครงการดังกล่าว มีไว้เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งไม่ทราบจุดติดตั้งอย่างชัดเจน

(๓) วัตถุประสงค์ของโครงการและความสอดคล้องกับแผนพัฒนา

การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขต พื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จะเลือกดำเนินการติดตั้งเสาไฟพลังงาน แสงอาทิตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นหลัก ในขณะที่มีเพียงแห่งเดียวที่มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วยการสร้าง และปรับปรุงสถานที่ในหลายส่วน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยเก่า อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี โดยได้เลือกวัดแจ้งซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอเป็นพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินโครงการ และดำเนินการ พัฒนาพื้นที่ด้วยการก่อสร้างศาลาคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมเรียงหินรอบสระน้ำวัดแจ้ง ก่อสร้างศาลากลางน้ำ ก่อสร้างลานคอนกรีตเสริมเหล็กบริเวณสระน้ำ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ก่อสร้างห้องน้ำสำหรับ บริการประชาชน ปรับปรุงทางเดินรอบสระน้ำ ติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น อันเป็นการดำเนิน โครงการที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยว

ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ที่เลือกดำเนินโครงการด้วยการติดตั้ง เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์นั้น พบว่ามีการระบุพื้นที่เป้าหมาย เช่น วัดในหมู่บ้าน แหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านใด หมู่บ้านหนึ่ง แหล่งท่องเที่ยวริมถนน เป็นต้น แต่พื้นที่ที่ติดตั้งจริงกลับเป็นบนถนนในหมู่บ้านในลักษณะกระจาย หลายหมู่บ้าน หรือถนนทางเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน ในกรณีที่ระบุว่าเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่เดิม เช่น อุทยาน แต่ติดตั้งจริงบนถนนรอบนอกพื้นที่ ซึ่งไม่ได้สอดคล้องกับการให้ความสว่างหรืออำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวแต่อย่างใด เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในนั้นได้รับการสนับสนุนด้านไฟฟ้าส่องสว่างเดิมอยู่แล้ว

นอกจากนี้บางกรณีระบุว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำ แต่ในพื้นที่จริงกลับมีลักษณะรกร้างและเส้นทางในการเข้าถึงเป็นไปด้วยความยากลำบาก อันไม่อาจเข้าลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับให้ผู้คนเข้ามาเยี่ยมชมได้ ทั้งนี้ มีเพียงองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งที่มีการติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน เช่น น้ำตก ลำน้ำที่ประชาชนใช้เป็นที่พักผ่อน

สำหรับความสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น ปรากฏว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะบรรจุโครงการติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่ไม่ได้บรรจุโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้โดยตรง

(๔) ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

ข้อเท็จจริงจากการลงพื้นที่ ปรากฏว่าการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในรายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วยการติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์นั้น มีการขึ้นมาจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำคำขอโดยระบุรูปแบบของเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์พร้อมรหัสสินค้าบัญชีนวัตกรรมไทย ตามที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นเสนอ พร้อมให้ความเชื่อมั่นแก่องค์การบริหารส่วนตำบลผู้ขอรับการสนับสนุนถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ประกอบกับมีการอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอผ่านระบบสารสนเทศต่าง ๆ เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งตอบรับคำเสนอนั้นโดยไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้อง

๒.๕.๒ สถานที่ดำเนินโครงการ

สถานที่ในการติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์นั้น จะเป็นพื้นที่บริเวณถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง กล่าวคือ เป็นที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยพื้นที่ติดตั้งส่วนใหญ่จะไม่ได้มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่มักจะมุ่งเน้นติดตั้งในบริเวณที่ไม่สามารถขยายเขตไฟฟ้าเข้าไปได้หรือบริเวณที่ไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนเป็นหลัก ซึ่งในบางพื้นที่มีการติดตั้งเสาไฟกระจายไปแต่ละหมู่บ้านในจำนวนจำกัด ส่งผลให้ระยะทางในการให้ความสว่างที่ไม่ต่อเนื่องกัน ในขณะที่บางพื้นที่มีการติดตั้งทับซ้อนกับเสาไฟฟ้าเดิมที่ดำเนินการโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยอ้างเหตุผลว่าเสาไฟฟ้าเดิมไม่ได้ให้ความสว่างมากเพียงพอ และยิ่งกว่านั้นบางพื้นที่มีหน่วยงานอื่นเข้ามาดำเนินโครงการในลักษณะติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์เช่นเดียวกันอยู่แล้ว เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่องค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังคงเลือกติดตั้งเสาไฟในพื้นที่นั้น ในลักษณะติดตั้งสลับข้างกัน

๒.๕.๓ เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์

เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ที่ถูกนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่ขึ้นทะเบียนในบัญชีนวัตกรรมไทย ซึ่งมีราคาต่อชุดเสาไฟที่สูง ช่วงราคาระหว่าง ๖๐,๐๐๐ - ๗๐,๐๐๐ บาท โดยชุดเสาไฟแต่ละรูปแบบมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันไปตามราคา เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลตากตก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก เลือกชุดเสาไฟถนนไฟแอลอีดีพลังงานแสงอาทิตย์แบบประกอบในชุดเดียวกัน ขนาด ๖๐ วัตต์ ราคาชุดละ ๖๔,๐๐๐ บาท, องค์การบริหารส่วนตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เลือกชุดเสาไฟถนนไฟแอลอีดีพลังงานแสงอาทิตย์ แบบกล่องบรรจุแบตเตอรี่ป้องกันการโจรกรรม พร้อมเลนส์แบบควบคุมทิศทางและความสว่าง ขนาด ๓๐ วัตต์ ราคาชุดละ ๖๕,๐๐๐ บาท, เทศบาลตำบลบ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เลือกชุดโคมไฟแสงสว่างพลังงานแสงอาทิตย์ แบบประกอบในชุดเดียวกัน ขนาด ๓๐ วัตต์ ราคาชุดละ ๗๐,๐๐๐ บาท เป็นต้น ทำให้ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการดำเนินโครงการเพื่อติดตั้งเสาไฟดังกล่าว ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งเลือกใช้เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ทั่วไป

ที่ไม่ได้เป็นสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย ส่งผลให้ราคาของชุดเสาไฟต่ำกว่าราคาสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย เป็นอย่างมาก เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร เลือกชุดโคมไฟฟ้าแสงสว่าง พลังงานแสงอาทิตย์แบบประกอบในชุดเดียวกัน ซึ่งเป็นไฟ LED ๔๐๐ วัตต์ แผงโซลาร์ ๕๐ วัตต์ ราคาชุดละ ๑๘,๕๐๐ บาท การเลือกเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ในราคาที่ไม่สูงเกินควรก็ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดินสามารถติดตั้งเสาไฟได้ในจำนวนที่มากกว่าและใช้งบประมาณน้อยกว่า

การเลือกใช้เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์นั้น ถูกระบุไว้ในคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โดยชัดเจนว่าจะใช้เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์รูปแบบใด หากเป็นสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย ก็ต้องระบุรหัสสินค้าด้วย ซึ่งการเลือกรูปแบบของเสาไฟจะต้องพิจารณาจากบริบทของพื้นที่และความต้องการใช้ประโยชน์เป็นหลัก แต่ข้อเท็จจริงจากการลงพื้นที่พบว่าปัจจัยในการเลือกเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ตามบัญชีนวัตกรรมไทย ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดจากการชักชวนจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งในพื้นที่ใกล้เคียงกันเลือกรูปแบบเสาไฟเหมือนกัน ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่ง ไม่มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญในการออกแบบเสาไฟเองได้ จึงเลือกสินค้าในบัญชีนวัตกรรมนั้น

๒.๕.๔ การจัดซื้อจัดจ้าง

การจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง ย่อมมีวิธีการจัดซื้อจัดจ้างแตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) และวิธีการคัดเลือก ในขณะที่ผู้จำหน่ายและผู้แทนจำหน่ายสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทยที่อยู่ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงมีจำนวนน้อยราย ทำให้ไม่ว่าจะใช้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างแบบใด ก็จะมีเพียงไม่กี่รายที่สามารถยื่นคำเสนอราคาได้ อันอาจเป็นการผูกขาดอย่างหนึ่ง ประกอบกับหลายพื้นที่ที่บริษัทผู้จำหน่ายที่มีเพียงรายเดียวมักจะเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกเสมอ การแข่งขันทางการค้าสำหรับสินค้าบัญชีนวัตกรรมไทยจึงวนเวียนอยู่กับผู้จำหน่ายและผู้แทนจำหน่ายไม่กี่ราย ทั้งนี้ ในการกำหนดราคากลางสินค้านั้น ก็สามารถยึดตามราคาที่ระบุในบัญชีนวัตกรรมไทยได้เลย การจัดซื้อจัดจ้างจึงมักไม่ดำเนินการต่อรองราคาสินค้าก่อน ประกอบกับผู้ชนะการประกวดราคาหรือได้รับการคัดเลือกเพียงเสนอราคาต่ำกว่าราคาตามบัญชีนวัตกรรมเล็กน้อยเท่านั้น

๒.๕.๕ การตรวจรับงาน

คณะกรรมการตรวจรับการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ไม่ได้มีการแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านไฟฟ้าในการเข้าร่วมตรวจรับแต่อย่างใด ประกอบกับเจ้าหน้าที่บางคนก็ไม่ได้มีความรู้เพียงพอที่จะสามารถตรวจรับการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับไม่มีการเตรียมความพร้อมให้แก่เจ้าหน้าที่ในการตรวจรับงาน

๒.๕.๖ การรับประกันซ่อมบำรุงจากผู้รับจ้าง

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ดำเนินการกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว จะมีการระบุเงื่อนไขในการประกันสินค้าไว้ในสัญญาอย่างชัดเจน โดยกำหนดระยะเวลา ๒ ปี และกรณีสินค้าชำรุดบกพร่องหรือชำรุด ผู้ขายต้องดำเนินการซ่อมแซมหรือแก้ไขให้ดี ภายในระยะเวลาที่กำหนดนับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งจากผู้ซื้อ เช่น ภายใน ๑๕ วัน แต่ยังคงขาดการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่เมื่อเสาไฟเกิดชำรุดบกพร่อง

๒.๕.๗ การบำรุงรักษาของหน่วยงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะมีการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลเองไว้เพื่อบำรุงรักษาในด้านต่าง ๆ เอาไว้ เช่น ด้านไฟฟ้า ด้านถนน เป็นต้น ในขณะที่เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์เมื่อเกิดความชำรุดบกพร่อง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องแบตเตอรี่จะต้องใช้งบประมาณในการซ่อมบำรุงค่อนข้างสูง ย่อมเป็นค่าใช้จ่ายที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องแบกรับ

๒.๕.๘ การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการ

ข้อเท็จจริงจากการลงพื้นที่ พบว่ากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่ได้มีการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใด เพียงแต่ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้ครบถ้วนเท่านั้น

๓. ข้อกฎหมาย

- ๓.๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๓.๒ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐
- ๓.๓ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๓.๔ พระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๓.๕ กฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พ.ศ. ๒๕๖๓
- ๓.๖ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. ข้อพิจารณา

๔.๑ การจัดทำคำขอสนับสนุนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การขอรับงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ประสงค์ขอรับงบประมาณจะต้องพิจารณาความพร้อมของหน่วยงาน และพื้นที่สำหรับดำเนินโครงการก่อนเสมอ ดังนี้

๔.๑.๑ การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพิจารณาจากแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนหรือได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนราชการอื่น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีความโดดเด่นและทรงคุณค่าทางธรรมชาติ วัฒนธรรม หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยแหล่งท่องเที่ยวนั้นเกิดความชำรุดเสียหายจนไม่สามารถใช้งานได้หรือชำรุดบางส่วน และมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ ไม่ว่าจะเป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยว, สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความจำเป็น เช่น ห้องน้ำ, ร้านจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก ศาลา ร้านอาหาร, จุดจอดรถ, ป้ายบอกทาง ป้ายเตือน และอื่น ๆ เช่น ปรับปรุงภูมิทัศน์ การจัดระเบียบพื้นที่ ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำอุปโภคบริโภค ในสถานที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังรวมไปถึงพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ด้วย

๔.๑.๒ การสำรวจพื้นที่ เป็นขั้นตอนหนึ่งที่สามารถช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถวางแผนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะการติดตั้งระบบไฟฟ้าที่ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน จึงต้องอาศัยคณะทำงานหรือมอบหมายเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ ในการสำรวจ ออกแบบ และประมาณการค่าใช้จ่ายในการติดตั้ง ซึ่งแนวทางปฏิบัติและขั้นตอนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการติดตั้งและให้บริการไฟฟ้าสาธารณะ ได้กำหนดให้การสำรวจพื้นที่ที่ต้องทำโดยคณะทำงานหรือมอบหมายเจ้าหน้าที่ ดังนี้

(๑) กรณีคณะทำงาน ควรประกอบด้วย วิศวกรไฟฟ้า (มีใบอนุญาตจากสภาวิศวกร ระดับภาคีวิศวกร ขึ้นไป) หรือวิศวกรโยธา (มีใบอนุญาตจากสภาวิศวกร ระดับภาคีวิศวกร ขึ้นไป)

(๒) กรณีมอบหมายเจ้าหน้าที่ ควรเป็นผู้มีความรู้ด้านไฟฟ้าคุณวุฒิ ปวช. ทางช่างไฟฟ้า หรือช่างอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ด้านโยธา คุณวุฒิ ปวช. ทางช่างก่อสร้าง ช่างสำรวจ หรือทางสถาปัตยกรรม

๔.๑.๓ การทำประชาคม

การดำเนินโครงการใด ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานของรัฐ ผู้ดำเนินโครงการย่อมมีหน้าที่ในการสำรวจความต้องการของประชาชนก่อนเสมอ และโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีขึ้นเพื่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ประชาชนจึงเป็นผู้ได้รับประโยชน์ ในขณะที่เดียวกันก็อาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการดังกล่าว การสร้างความเข้าใจในการดำเนินโครงการ ข้อดีและข้อเสียจากการดำเนินโครงการ ให้แก่ประชาชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้การดำเนินโครงการเกิดประโยชน์สูงสุด

๔.๑.๔ วัตถุประสงค์ของโครงการและความสอดคล้องกับแผนพัฒนา

เงินงบประมาณสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนไปพร้อมกับดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่มีอำนาจกำกับดูแลพื้นที่ของตนย่อมต้องส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การขอรับการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโครงการ เหตุผลความจำเป็นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่คัดเลือก กลุ่มเป้าหมาย ผู้รับประโยชน์ จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้น และรายได้ในพื้นที่ที่จะเพิ่มขึ้น เป็นหลัก โดยเฉพาะความต่อเนื่องในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องการวางแผนการพัฒนาในทุกระยะเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพในการรองรับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและให้คงไว้ซึ่งความมีประสิทธิภาพในการให้บริการนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ การเลือกพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพียงเฉพาะการติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ โดยไม่ได้มีแผนงานในการพัฒนาด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม ย่อมไม่อาจก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

ประกอบกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นนั้น จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในทุกระดับอันจะส่งผลต่อแหล่งท่องเที่ยวระดับประเทศด้วย ฉะนั้นการดำเนินโครงการให้เกิดความต่อเนื่องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องมีการบรรจุโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เห็นถึงแผนงานที่จะมีการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไป

๔.๑.๕ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

งบประมาณรายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นั้น ย่อมมีขึ้นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความมุ่งหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบของตนมีโอกาสได้รับการสนับสนุนงบประมาณนั้น แต่การชี้નાให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอรับการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าว โดยที่ไม่ได้มีความต้องการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งไม่ได้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่จะได้รับงบประมาณนั้น ย่อมเป็นการแทรกแซงการขอรับงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเปล่า

ของเงินงบประมาณแผ่นดิน ที่จะสามารถนำไปแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในด้านอื่น ๆ ได้ โดยข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการถูกแทรกแซง เช่น ในพื้นที่จังหวัดเดียวกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขอรับงบประมาณได้กำหนดรูปแบบเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์และรหัสสินค้าบัญชีนวัตกรรมไทยเดียวกัน ราคาสินค้าและจำนวนชุดเสาไฟเท่ากัน อีกทั้ง ข้อเท็จจริงปรากฏว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้มีคุณสมบัตินั้น ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามคำรับรองของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้ชี้แนะ ย่อมสร้างความมั่นใจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินโครงการต่อ แม้ว่าการดำเนินการนั้นอาจจะไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย และทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการเพียงใด

๔.๒ การพิจารณากลับกรองโครงการระดับจังหวัด

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยื่นคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อจังหวัด โดยให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองคำขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตามความเหมาะสม และผู้มีความรู้ความสามารถด้านวิศวกรรม (ผู้มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีวะวิศวกรรม) เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบรายละเอียดโครงการ ประมาณการราคา แบบแปลนผังบริเวณ ภาพถ่าย วงเงินงบประมาณ ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของทางราชการ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของทางราชการเป็นสำคัญ พร้อมพิจารณาให้ความเห็นชอบการขอรับการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าว โดยพิจารณาถึงการแก้ไขปัญหาแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมหรือพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นใหม่นั้น สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนา ความต้องการของตลาด ความคุ้มค่าต่อการลงทุน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา และมีการศึกษาผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม หรือไม่ รวมไปถึงพิจารณาความพร้อมในการดำเนินโครงการและความเข้าชื้อของโครงการ ไม่ให้เข้าชื้อกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณากลับกรองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามการพิจารณาความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม นั้น นอกจากจะพิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ในพื้นที่แล้ว ก็มีประเด็นปัญหาว่า จะต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานจากกรมการท่องเที่ยวด้วยหรือไม่ เนื่องจากข้อเท็จจริงที่พบจากการลงพื้นที่ปรากฏพื้นที่เป้าหมายในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่ง ไม่ได้มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่กลับผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณากลับกรองคำขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เช่นนี้ย่อมอาจเกิดข้อสงสัยในกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการดังกล่าวได้

๔.๓ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

๔.๓.๑ การเลือกรูปแบบเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์

การเลือกใช้เสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์นั้น หลักเกณฑ์ในการขอรับงบประมาณไม่ได้กำหนดให้ต้องเลือกใช้สินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย แต่ให้สิทธิแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่และความคุ้มค่า แต่กรณีศึกษาจากการลงพื้นที่นั้น ปรากฏว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ที่เลือกเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ตามบัญชีนวัตกรรมไทย ไม่ได้พิจารณาจากคุณสมบัติของเสาไฟตามบริบทของพื้นที่แต่อย่างใด เป็นเพียงการเลือกสินค้าในบัญชีนวัตกรรมไทยตามคำชักชวนของบุคคลหรือการเสนอขอของบริษัทเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้สินค้าที่ถูกเลือกมีราคาที่สูง เช่น ชุดเสาไฟถนนไฟแอลอีดีพลังงานแสงอาทิตย์แบบประกอบในชุดเดียวกัน ขนาด ๖๐ วัตต์ ราคาชุดละ ๖๔,๐๐๐ บาท ในขณะที่บางแห่ง

ที่เลือกรูปแบบชุดเสาไฟที่ไม่ได้เป็นสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทย เพื่อมุ่งเน้นการใช้งบประมาณให้เกิดความคุ้มค่าและได้จำนวนเสาไฟที่มากกว่า โดยเสาไฟดังกล่าวก็ให้ความสว่างใกล้เคียงกัน เช่น ชุดโคมไฟฟ้าแสงสว่างพลังงานแสงอาทิตย์แบบประกอบในชุดเดียวกัน ไฟ LED ๔๐๐ วัตต์ แผงโซลาร์ ๕๐ วัตต์ ราคาชุดละ ๑๙,๕๐๐ บาท ย่อมแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงในการบริหารราชการของแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน ในขณะที่หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สำคัญในการรักษาวินัยการเงินการคลังที่ดี ซึ่งจะต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณด้วยความโปร่งใส คุ้มค่า และประหยัด โดยพิจารณาเป้าหมาย ประโยชน์ที่ได้รับ ผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ฉะนั้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่ได้คำนึงถึงการใช้งบประมาณตามกรอบวินัยการเงินการคลังที่ดี ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการได้

๔.๓.๒ วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

เนื่องจากบัญชีนวัตกรรมไทยนั้น จะมีการกำหนดรายชื่อบริษัทผู้จำหน่ายและบริษัทผู้แทนจำหน่ายที่มีคุณสมบัติในการเข้าทำสัญญาไว้อย่างชัดเจน ฉะนั้นหน่วยงานที่จะจัดซื้อจัดจ้างสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทยเพียงดำเนินการวิธีการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎหมายเท่านั้น ซึ่งมีกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พ.ศ. ๒๕๖๓ มารับรองให้หน่วยงานของรัฐสามารถจัดซื้อจัดจ้างสินค้าตามบัญชีนวัตกรรมไทยได้ โดยให้ใช้งบประมาณจัดซื้อจัดจ้างพัสดุไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง และกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างไว้ว่า (๑) กรณีพัสดุที่จะจัดซื้อจัดจ้างมีผู้ขายหรือผู้ให้บริการเพียงรายเดียว ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงจากผู้ขายหรือผู้ให้บริการโดยตรง และ (๒) กรณีมีผู้ขายหรือผู้ให้บริการตั้งแต่ ๒ ราย ขึ้นไป ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือกโดยแจ้งผู้ขายและผู้ให้บริการทุกรายเข้าร่วมเสนอ ซึ่งผู้ขายหรือผู้ให้บริการที่มีคุณสมบัตินั้น ก็คือบริษัทที่มีชื่อระบุในบัญชีนวัตกรรมที่อยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะสินค้าบางรายการที่มีบริษัทผู้จำหน่ายเพียงรายเดียวและผู้แทนจำหน่ายไม่กี่ราย ย่อมทำให้คู่สัญญาของหลายองค์การบริหารส่วนตำบลหลายพื้นที่ที่เป็นบริษัทเดียวกัน อีกทั้งบริษัทดังกล่าวเพียงเสนอราคาต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้ในบัญชีนวัตกรรมไทยเล็กน้อย เช่นนี้ย่อมเป็นการจำกัดโอกาสของภาครัฐในการได้สินค้าที่มีคุณภาพด้วยงบประมาณที่คุ้มค่ากว่า

๔.๔ การติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์

งานติดตั้งเสาไฟเป็นงานที่จะต้องอาศัยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้มีวิชาชีพโดยตรงในการกำหนดจุดติดตั้ง ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการให้แสงสว่างของเสาไฟตามมาตรฐานการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสมของพื้นที่ที่จะติดตั้ง ทิศทางที่เหมาะสม เป็นต้น แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่าในบางพื้นที่ที่ดำเนินการติดตั้งไปแล้ว มีการติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ในบริเวณที่มีต้นไม้ขนาดใหญ่บดบังแสงแดด ในขณะที่บัญชีนวัตกรรมไทยก็ได้ระบุถึงเงื่อนไขในการรับประกันว่าต้องเป็นการติดตั้งในที่โล่งแจ้งไม่มีต้นไม้ อาคาร หรือสิ่งบดบังแสงแดด อีกทั้งบางแห่งมีการติดตั้งบนถนนโดยไม่ได้คำนึงถึงระยะห่างของขอบถนนตามมาตรฐานการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ เช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นถึงการไม่ได้ให้ความสำคัญต่อขั้นตอนในการติดตั้งเท่าที่ควร ซึ่งหากเกิดความบกพร่องขึ้นก็อาจส่งผลให้หน่วยงานของรัฐจะต้องนำเงินงบประมาณมาใช้เพื่อแก้ไขความบกพร่องนั้นอีก

๔.๕ การตรวจรับงาน

เนื่องด้วยงานติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์มีความสลับซับซ้อน การตรวจรับจึงกระทำในรูปแบบคณะกรรมการตรวจการจ้างหรือตรวจรับงานติดตั้งเสาไฟ โดยมีวิศวกรไฟฟ้า และวิศวกรโยธา ในระดับภาคีวิศวกร ที่ขึ้นทะเบียนใบอนุญาตจากสภาวิศวกร ตั้งแต่ระดับภาคีวิศวกรขึ้นไปอย่างน้อยจำนวนอย่างละหนึ่งคน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ แต่ข้อเท็จจริงคณะกรรมการตรวจรับการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ไม่ได้มีการแต่งตั้งผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเข้ามาช่วยในการตรวจสอบ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ต้องทำหน้าที่ตรวจรับงานไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับการติดตั้งเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ เช่นนี้อาจเป็นเหตุให้การตรวจรับไม่ถูกต้องและไม่มีประสิทธิภาพมากพอ

๔.๖ การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจดังกล่าวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นหน่วยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแนวทาง วางระบบ และสร้างตัวชี้วัดเพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตามข้อ ๒ (๗) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งรวมถึงการติดตามและประเมินผลการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการ ไม่ใช่เพียงมุ่งเน้นติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณให้ครบถ้วนเท่านั้น ประกอบกับในพื้นที่จังหวัดก็มีสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมในเขตพื้นที่จังหวัด

๕. ข้อเสนอแนะ

สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ โดยกลุ่มประสานการป้องกันการทุจริตภาค ๖ มุ่งหวังที่จะให้การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยเงินอุดหนุนเฉพาะกิจนั้น เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ด้วยการดำเนินโครงการเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย วัตถุประสงค์ คำนึงถึงความคุ้มค่าและความโปร่งใสในการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นหลัก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน กลุ่มประสานการป้องกันการทุจริตภาค ๖ จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๒ จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างเสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ในเขตพื้นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๖ โดยเสนอดังนี้

๕.๑ การจัดทำคำขอสนับสนุนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์ขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นนั้น ดำเนินการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการพัฒนาดังกล่าว และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจพื้นที่เป้าหมาย โดยคณะทำงานหรือมอบหมายเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ เพื่อให้เกิดการวางแผน ออกแบบ และประมาณการค่าใช้จ่ายในการติดตั้งอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ พร้อมทำประชาคมเพื่อสำรวจความต้องการของประชาชน สร้างความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการ พร้อมข้อดีและข้อเสียจากการดำเนินโครงการ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ทั้งนี้ เพื่อให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีความต่อเนื่องและมีแผนพัฒนาที่ชัดเจน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บรรลุโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสานต่อการพัฒนาในระยะยาวต่อไป

๕.๒ การพิจารณากลับกรองโครงการระดับจังหวัด

เสนอให้คณะกรรมการพิจารณากลับกรองคำขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ระดับจังหวัด ดำเนินการตรวจสอบรายละเอียดโครงการ ประมาณการราคา แบบแปลน ผังบริเวณ ภาพถ่าย วงเงินงบประมาณ ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตามมาตรฐานของทางราชการอย่างเคร่งครัด และเพื่อให้การตรวจสอบข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอต่อการพิจารณากลับกรอง เสนอให้คณะกรรมการพิจารณากลับกรองคำขอรับการสนับสนุน เงินอุดหนุนเฉพาะกิจระดับจังหวัด ตรวจสอบพื้นที่เป้าหมายจริงเพื่อประกอบการพิจารณา

๕.๓ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

เสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาลือกรูปแบบเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ด้วยการพิจารณาคูสมบัติของเสาไฟที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่เป็นหลัก และดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด คำนึงถึงการใช้จ่ายเงินงบประมาณด้วยความโปร่งใส คุ่มค่า และประหยัด โดยพิจารณาเป้าหมาย ประโยชน์ที่ได้รับ ผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การดำเนินโครงการเกิดประโยชน์สูงสุด

๕.๔ การติดตั้งเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์และการตรวจรับงาน

เสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการติดตั้ง เสาไฟฟ้าสาธารณะโดยตรงเข้ามาช่วยกำหนดจุดติดตั้งให้เป็นไปตามมาตรฐานการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ และการตรวจรับงานควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้างหรือตรวจรับงานติดตั้งเสาไฟ โดยมีวิศวกรไฟฟ้า และวิศวกรโยธา ในระดับภาคีวิศวกร ที่ขึ้นทะเบียนใบอนุญาตจากสภาวิศวกร ตั้งแต่ระดับภาคีวิศวกรขึ้นไป อย่างน้อยจำนวนอย่างละหนึ่งคน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ รวมไปถึงการทดสอบ การใช้งานของเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ก่อนตรวจรับงานดังกล่าว ทั้งนี้ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่มีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญข้างต้น ให้ประสานขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่มีบุคลากรดังกล่าวมาร่วม ตรวจสอบด้วย

๕.๕ การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการ

เสนอให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ในฐานะหน่วยงานที่มีอำนาจ หน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดตามและประเมินผลการดำเนิน โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามวัตถุประสงค์ ของโครงการและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด รวมทั้งวางแนวทาง ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินโครงการดังกล่าวแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง